

Indhold

Sammenfatning	2
Indledning	3
Resultater af undersøgelser til 2018-evaluering	6
Generel gennemgang af § 3-registreringen	6
Uoverensstemmelser	7
Ny/Overset natur	9
Fejlregistrering.....	11
Udfordringer hos kommunerne	12
Evaluering af nuværende Naturstyrelses indsats.....	13
Opfølgingsinitiativer	14

Sammenfatning

Dette notat udgør en evaluering af kommunernes indsats, ved udgangen af 2018, ift. opgaven med det 10-årige vedligehold af § 3-registreringen samt opfølgning på daværende Naturstyrelses § 3-opdateringsprojekt. Evalueringen har bestået af en GIS-analyse udarbejdet af Aarhus Universitet for Miljøstyrelsen samt analyse af en spørgeskemaundersøgelse udsendt til kommunerne. 82 af de 98 kommuner har besvaret spørgeskemaundersøgelsen. Enkelte kommuner har kun svaret på visse spørgsmål.

Opfølgning på opdateringsprojektet

Det kan konkluderes af GIS-analysen og spørgeskemaundersøgelsen, at langt de fleste uoverensstemmelser (mulige overtrædelsessager) fra opdateringsprojektet enten er under behandling eller er færdigbehandlede. For kommuner, der ikke var en del af § 3-opdateringsprojektet, svarer langt de fleste tilsvarende, at de har et meget lavt antal overtrædelsessager fra før 1.1.2015, der ikke er blevet igangsat eller færdigbehandlede.

Ift. evt. opfølgning på potentielt ny natur svarer de fleste kommuner, at de har fulgt op på langt størstedelen af den potentielle nye/oversete natur. 51 af kommunerne (62%) svarer således, at de har fulgt op på mellem 75 og 100% af den potentielle nye/oversete natur. Da kommunerne ikke nødvendigvis behøvede at følge op på potentiel nye/overset natur fra opdateringsprojektet, men blot kunne lægge projektets registreringer til grund, ses det ikke som problematisk, at visse kommuner svarer, at de kun har gennemgået en mindre procentdel.

10-årig vedligeholdelse af § 3-registreringen

Ud fra spørgeskemaundersøgelsens svar kan det konkluderes, at ca. 20% af de svarende kommuner har ydet en tilstrækkelig indsats ift. samtlige delopgaver under aftalen om det 10-årige vedligehold.

Baseret på spørgeskemaundersøgelsens svar kan det konkluderes, at en tredjedel af de svarende kommuner har ydet en tilstrækkelig indsats ift. en løbende gennemgang og vedligeholdelse af § 3-registreringen. To-tredjedele af de svarende kommuner vurderes ikke pt. at have ydet en tilstrækkelig indsats ift. aftalen om en løbende gennemgang og vedligeholdelse af § 3-registreringen og er generelt bagude ift. at nå en komplet gennemgang ved udgangen af 2024.

Baseret på spørgeskemaundersøgelsens svar kan det også konkluderes, at 30% af de svarende kommuner har ydet en tilstrækkelig indsats ift. en løbende eftersøgning af ny § 3-natur. 70% af kommunerne har ikke ydet en tilstrækkelig indsats ift. en løbende eftersøgning af ny § 3-natur og generelt er bagude ift. at nå en komplet eftersøgning af ny § 3-natur ved udgangen af 2024.

Den manglende indsats ift. aftalen om det 10-årige vedligehold kan skyldes, at kommunerne har prioriteret opfølgning på opdateringsprojektet over opgaverne i det 10-årige vedligehold, bl.a. for at undgå forældelse af evt. § 3-overtrædelser. Således kan opfølgningen på § 3-opdateringsprojektet have medført, at kommunernes fokus har været andetsteds end på at implementere arbejdsplanen til at løse opgaverne under det 10-årige vedligehold. Det vurderes således, at der er behov for at skabe yderligere forankring af opgaven i kommunerne.

GIS-analysen påviser dog en generelt stor aktivitet i § 3-registreringerne. Ifølge analysen er det samlede § 3-areal vokset med 2.480 ha i perioden fra 2015 til 2018. Nettotilvæksten i § 3-areal dækker også over større interne ændringer. F.eks. er 10.429 ha afregistreret i perioden, mens 12.909 ha er ny-registreret i perioden. Samlet set påvises det, at der i perioden fra 2015 til 2018 er sket en ændring af 30,6 % af det § 3-registrerede areal. Det vides dog ikke i hvor stor grad disse ændringer er udført som en del af det 10-årige vedligehold.

Den vanskelige tolkning af GIS-analysen viser behovet for den årlige indberetning samt spørgeskemaundersøgelser, såfremt der fremadrettet ønskes, at evaluere på kommunernes indsats med det 10-årige vedligehold.

Indledning

I 2010 blev der med "Aftale mellem Miljøministeriet og KL om et bedre grundlag for beskyttelse af værdifuld dansk natur", besluttet at gennemføre en forbedret registrering af § 3-beskyttet natur. Som en del af aftalen gennemførte daværende Naturstyrelse, nu Miljøstyrelsen, en opdatering af § 3-registreringen i perioden 2011-2014, hvilket blev finansieret af Miljøministeriet med 36 mio. kr. I aftalen indgår desuden, at kommunerne inden for en 10-årig cyklus skal vedligeholde den vejledende registrering af § 3-beskyttet natur.

Naturstyrelsens § 3-opdateringsprojekt

Som del af Naturstyrelsens opdateringsprojekt blev der i perioden 2011-2014 foretaget en opdatering af den vejledende registrering af § 3-beskyttede naturtyper. Opdateringen var baseret på en systematisk gennemgang af luftfotos fra 1995 til 2012 med henblik på at vurdere, om der var overensstemmelse mellem den vejledende registrering på Danmarks Miljøportal og de faktiske konstaterede forhold. Luftfototolkningen blev suppleret med mere end 40.000 feltbesigtigelser i perioden fra 2011 til 2013.

Som afslutning på datahåndteringen blev der ud fra projektets vurderinger af naturarealernes beskyttelsesstatus, foretaget en opdatering af den vejledende registrering på Danmarks Miljøportal ved udgangen af 2014. Der er også lagt polygoner ind, som kræver yderligere sagsbehandling i kommunerne for at blive endeligt be- eller afkræftet som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Som udgangspunkt, såfremt der forelå tilstrækkelig dokumentation, er arealer vurderet som værende ny eller overset natur blevet tilføjet registreringen, mens arealer i kategorien 'fejlregistrering' er blevet fjernet fra den vejledende § 3-registrering.

Der er som følge af projektet ikke foretaget ændringer for arealer registreret som uoverensstemmelser (potentielle overtrædelser) da disse kræver yderligere sagsbehandling i kommunerne for at konstatere hvorvidt arealerne er omfattet af beskyttelsen, hvorvidt aktiviteten er en overtrædelse af § 3 samt hvorledes en evt. overtrædelse skal lovliggøres. Ved 'uoverensstemmelser' forstås arealer, der var vejledende registreret som § 3, men hvor den arealanvendelse, der blev konstateret under projektets gennemgang, umiddelbart ikke var i overensstemmelse med § 3-beskyttelsen.

10-årig vedligeholdelse af § 3-registreringen

I aftalen mellem Miljøministeriet og Kommunernes Landsforening (KL) af 19. november 2010 om opdatering af § 3-registreringen indgår, at kommunerne inden for en 10-årig cyklus skal vedligeholde den vejledende registrering af § 3-beskyttet natur i Danmarks Arealinformation (DAI).

I aftalens bilag 1 B er det nærmere præciseret, hvad den 10-årige vedligeholdelse af § 3-registreringen indebærer (se dog præciseringer hertil i senere afsnit):

”Den fremtidige vedligeholdelse af registreringerne indebærer, at hver af landets kommuner løbende indenfor 10-årige perioder regnet fra 1. januar 2011 gennemgår det samlede registrerede § 3-areal i Danmarks Miljøportal, og sammenholder dette med opdaterede luftfoto for hele kommunen. Formålet er at ajourføre registreringen af § 3-natur.

Eventuelle afvigelser undersøges nærmere, og der foretages besigtigelse med henblik på verifikation. Årsager til eventuelle ændringer klarlægges og eventuelle overtrædelser af § 3-beskyttelsen forfølges. Nye eller ikke tidligere registrerede § 3-områder indberettes i Danmarks Miljøportal.

Kommunerne formidler årligt oplysninger om den løbende vedligeholdelse af § 3-registreringerne. Disse oplysninger sammenstilles af Miljøministeriet. For at sikre at indsamlingen af oplysninger sker omkostningseffektivt vil det eksisterende skema om kommunernes tilsyns- og plejeaktiviteter blive tilføjet oplysning herom. Indberetningens nærmere omfang og tilrettelæggelse aftales nærmere mellem ministeriet og KL.”

Aftalen indebærer således, at kommunerne inden for 10-årige perioder:

- I) holder geografien af § 3-registreringerne ved lige
- II) undersøger eventuelle uoverensstemmelser nærmere
- III) eftersøger og registrerer eventuel ny natur
- IV) årligt formidler oplysninger om den løbende vedligeholdelse af § 3-registreringerne til Miljø- og Fødevarerministeriet.

På styregruppemøde for § 3-opdateringsprojektet den 11. december 2018 er der af Miljøstyrelsen og KL besluttet en række præciseringer af aftalen samt den årlige formidling af status for vedligeholdelsen:

- Første 10-årsperiode er blevet fastsat til at løbe fra 1.1.2015 - 31.12.2024, baseret på, at den daværende Naturstyrelses opdateringsprojekt blev endelig afsluttet ved udgangen af 2014.
- Ift. kommunernes årlige formidling af oplysninger om den løbende vedligeholdelse af § 3-registreringerne til Miljø- og Fødevarerministeriet, er det aftalt, at kommunen årligt skal indberette gennemgæet areal, udregnet som procent af kommunens registrerede § 3-naturareal pr. 31.12. I procenttallet indgår også eventuelle nye naturarealer tilføjet i løbet af den 10-årige periode.

- Den første årlige indberetning af status for 2019 vil skulle udføres med indberetningsfrist d. 1. marts 2020.
- Miljøstyrelsen opretter en webformular til den årlige indberetning og videreformidler den samlede status for vedligeholdet på Miljøstyrelsens hjemmeside.
- Hvert 5. år gennemføres en spørgeskemaundersøgelse, som nærmere følger op på status for de enkelte delopgaver under det 10-årige vedligehold og ændringer i § 3-registreringen som følge heraf.

2018-evaluering af indsatsen under det 10-årige vedligehold

I aftalen indgår endvidere, at aftaleparterne vil følge udviklingen i den løbende vedligeholdelse af registreringen og foretage en vurdering af indsatsen i 2018. På styregruppemøde for § 3-opdateringsprojektet den 11. december 2018, er der af Miljøstyrelsen og KL besluttet, at 2018-evalueringen endvidere skal vurdere kommunernes indsats ift. opfølgning på daværende Naturstyrelses § 3-opdateringsprojekt.

Til denne 2018-evaluering har Miljøstyrelsen gennemført to undersøgelser. I den ene undersøgelse er udført en GIS-baseret sammenligning af konfliktlaget fra daværende Naturstyrelses opdateringsprojekt med den på undersøgelsestidspunktet gældende § 3-registrering samt besigtigelseslag. DCE forestod denne analyse og udarbejdede efterfølgende et notat omkring resultaterne af denne undersøgelse (Levin 2018¹).

Den anden del af 2018-evalueringen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse udsendt til landets kommuner, omhandlende status for kommunernes indsats med det løbende vedligehold af den vejledende § 3-registrering, samt kommunernes opfølgning på Naturstyrelsens opdateringsprojekt. Miljøstyrelsen modtog svar fra 82 kommuner samt fra Naturstyrelsen, da Naturstyrelsen er ansvarlige for opdatering af § 3-registreringen på de statslige arealer, som de forvalter.

Nærværende notat er en sammenstilling og tolkning af resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, samt relevante hovedtal fra GIS-analysen. Notatet udgør således den samlede evaluering af indsatsen med det 10-årige vedligehold for perioden 2015-2018 samt kommunernes opfølgning på Naturstyrelsens § 3-opdateringsprojekt.

To af de 82 besvarende kommuner oplyser, at man grundet mangel på data har måttet svare 0 på spørgsmålene, der omhandler den løbende gennemgang af kommunens areal for at vedligeholde § 3-registreringen og for at konstatere potentielle overtrædelser samt ny / overset natur. Disse nul-besvarelser er medtaget i sammenstillingerne herunder.

¹ Levin, G. Evaluering af vedligehold af § 3-registreringen. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. Notat fra DCE.
http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2019/Evaluering_3_registreringen.pdf

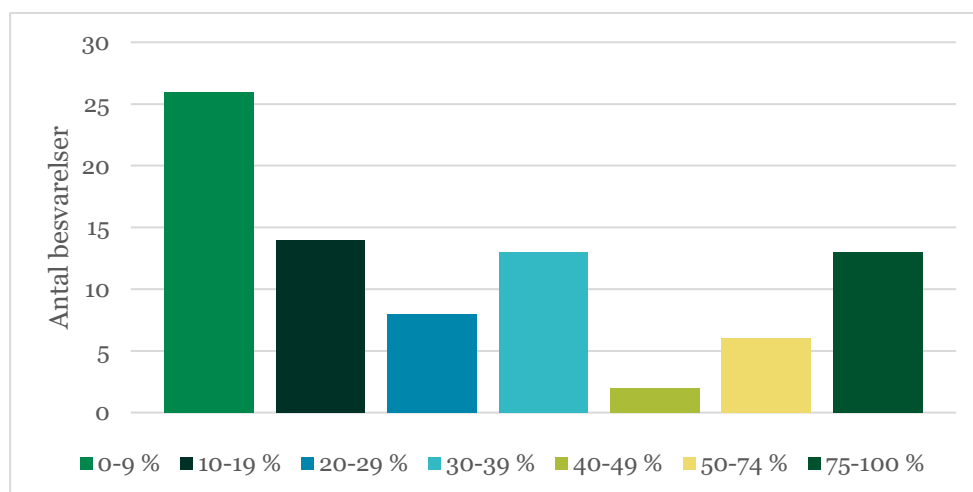
Resultater af undersøgelser til 2018-evaluering

Generel gennemgang af § 3-registreringen

Det forudsættes efter aftalen, at den generelle vedligeholdelse udføres løbende, svarende til at kommunen hvert år gennemgår ca. 10% af deres § 3-registreringer. Dette svarer til at kommuner ved udgangen af 2018 bør have vedligeholdt ca. 40 % af deres § 3-registreringer. Da mindre udsving mellem årene naturligt vil forekomme vurderes en gennemgang af minimum 30% af § 3-arealet at kunne accepteres.

I spørgeskemaundersøgelsen blev kommunerne spurgt om hvor stor en andel af kommunens § 3-registreringer (procent af antal § 3-registreringer i alt), der var blevet vedligeholdt ved luftfotogennemgang og/eller feltbesigtigelse i perioden fra 1.1.2015 til 31.12.2018.

Kommunernes besvarelser er illustreret i figur 1 **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** De 34 af kommunerne (41%) svarer, at de har gennemgået 30-100% af deres registreringer i perioden fra 1.1.2015 til 31.12.2018, hvilket vurderes at leve op til aftalen om et løbende vedligeholdelse. Knap en tredjedel (32%) af kommunerne svarer, at de har vedligeholdt mellem 0-9% af kommunens § 3-registreringer i perioden fra 1.1.2015 til 31.12.2018 og samlet svarer 48 af kommunerne, at de har vedligeholdt mellem 0 og 29% af registreringerne. Indsatsen for disse 48 kommuner (ca. 59%) vurderes således ikke på nuværende tidspunkt, at være tilstrækkeligt ift. aftalen om en løbende gennemgang og disse kommuner er generelt bagude med vedligeholdelsen.

Figur 1 - Fordeling af kommunernes svar i intervaller, på spørgsmålet om hvor stor en andel af kommunernes § 3-arealer, der er blevet vedligeholdt i perioden 1.1.2015-31.12.2018.

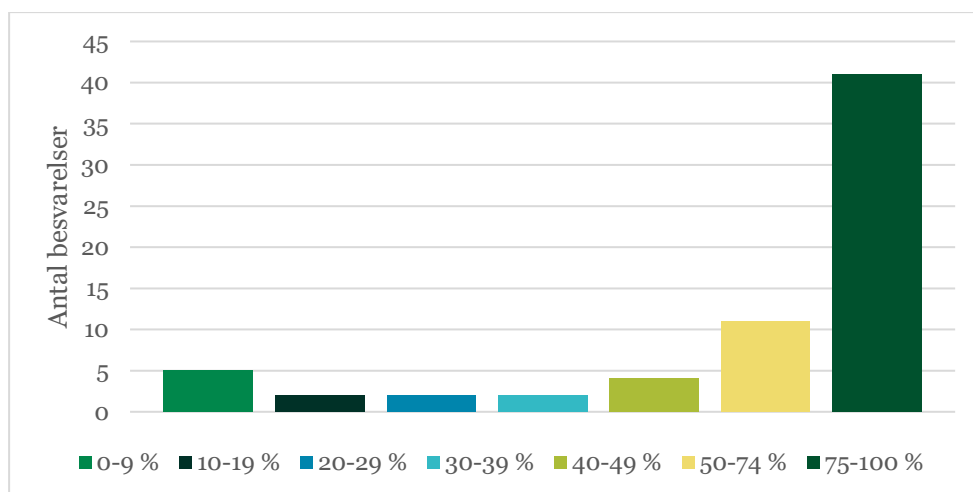
I GIS-analysen påvises det, at der i perioden fra 2015 til 2018 er sket en ændring af 30,6 % af det § 3-registrerede areal. Det kan dog ikke siges, hvor mange af disse ændringer, der er udført som en del af det 10-årige vedligehold. Dertil kan det af analysen ikke ses hvor mange § 3-arealer kommunerne har gennemset ifm. det 10-årige vedligehold, men ikke har fundet behov for at ændre.

Uoverensstemmelser

Opfølgning på uoverensstemmelser fra daværende Naturstyrelses § 3-opdateringsprojekt

I Naturstyrelsens opdateringsprojekt blev der fundet ca. 8.200 ha uoverensstemmelser (mulige overtrædelser). Resultaterne af GIS-analysen fastslår, at 61,8 % af de mulige overtrædelser er helt indeholdt i den aktuelle § 3-registrering, 12,5 % er delvist overlappende og 25,7 % af de mulige overtrædelser er ikke overlappende med den gældende § 3-registrering. Analysen fastslår endvidere, at der på ca. 19 % af arealet af uoverensstemmelser har været foretaget en opfølgning i form af en feltbesigtigelse.

Kommunerne blev i spørgeskemaundersøgelsen bedt om at svare på, hvor stor en andel af de mulige overtrædelser, der blev konstateret i opdateringsprojektet, der er blevet fulgt op på (både igangsatte og færdigbehandlede).

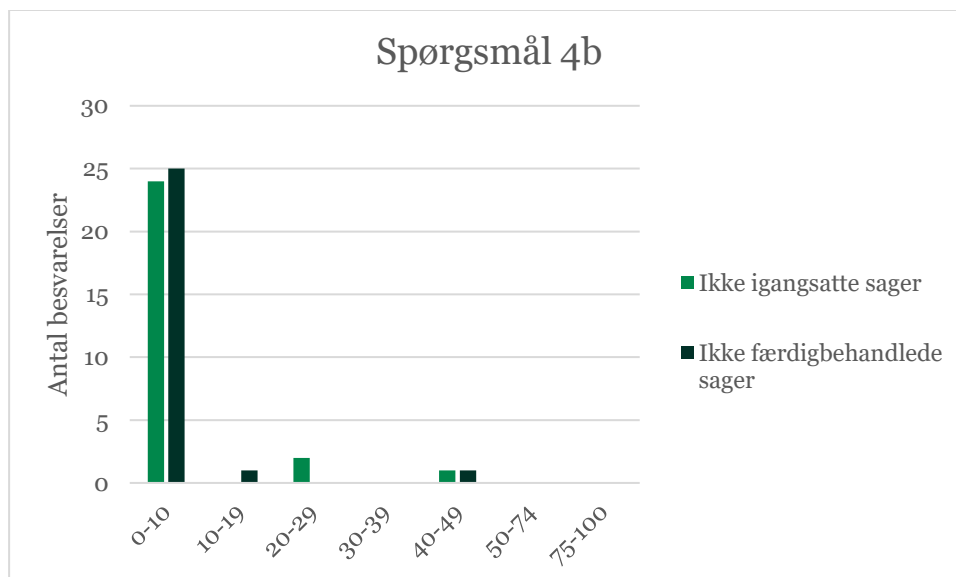
Figur 2 - Fordeling af besvarelser på spørgsmålet, om hvor stor en andel af uoverensstemmelserne fra opdateringsprojektet, der er blevet fulgt op på.

Af figur 2 kan det ses, at langt de fleste kommuner har svaret, at de har igangsat eller færdigbehandlet størstedelen af de konstaterede uoverensstemmelser fra opdateringsprojektet.

Det er ikke umiddelbart muligt at kvalificere dette tal ud fra GIS-analysen, idet man, ud fra overlappet mellem den gældende § 3-registrering og de konstaterede uoverensstemmelser, ikke kan fastslå, hvorvidt der har været foretaget en sagsbehandling. Et overlap mellem en uoverensstemmelse fra opdateringsprojektet, og den gældende § 3-registrering kan både være resultat af en aktiv sagsbehandling eller mangel på samme. Omvendt må en mangel på overlap mellem en uoverensstemmelse og den gældende § 3-registrering betyde, at kommunen har foretaget en aktiv sagsbehandling og afregistreret arealet.

De kommuner, der ikke var en del af opdateringsprojektet, blev bedt om at svare på, hvor mange overtrædelsessager fra før 1.1.2015, der enten ikke var igangsat eller færdigbehandlet pr. 31.12.2018. Det skal bemærkes, at nogle kommuner, der

var en del af opdateringsprojektet, også besvarede dette spørgsmål. Der ses derfor flere besvarelser end forventet. Fordelingen af kommunerens besvarelser kan ses af figur 3. Det ses, at der for kommunerne, der ikke var en del af opdateringsprojektet, svares, at der er fulgt op på langt de fleste overtrædelsessager.

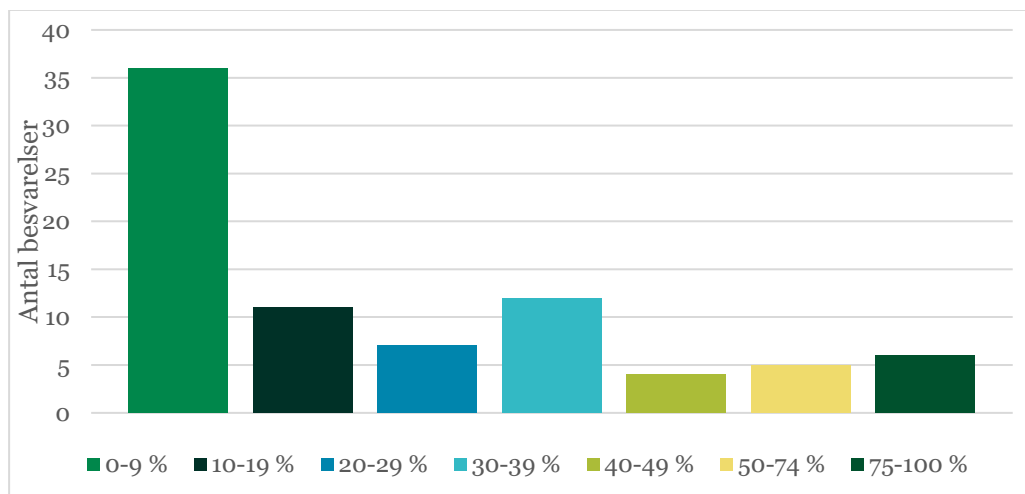

Figur 3 – Fordelingen af kommunernes besvarelser af spørgsmålet antal af sager fra før 1.1.2015 der ikke var igangsatte eller ikke færdigbehandlede pr. 31.12.2018

Gennemgang for uoverensstemmelser under 10-årigt vedligehold

Det forudsættes efter aftalen, at den generelle vedligeholdelse udføres løbende, svarende til at kommunen hvert år gennemgår ca. 10% af deres § 3-registreringer, og at kommunen følger op på uoverensstemmelser (potentielle overtrædelser), der konstateres herunder. Dette svarer til, at kommuner ved udgangen af 2018 bør have gennemgået ca. 40 % af deres § 3-registreringer for uoverensstemmelser. Da mindre udsving mellem årene naturligt vil forekomme vurderes en gennemgang på minimum 30% af § 3-arealet at kunne accepteres. Gennemgangen for uoverensstemmelser gennemføres typisk som en del af den generelle gennemgang af § 3-registreringen, som beskrevet under foregående afsnit.

Kommunerne blev i spørgeskemaundersøgelsen bedt om at svare på, hvor stor en andel af kommunens § 3-registreringer (procent af antal § 3-registreringer i alt) der er blevet gennemgået mh. på at konstatere potentielle overtrædelser (uoverensstemmelser, ved luftfotogennemgang og/eller feltbesigtigelse), fra 1.1.2015 til 31.12.2018. Fordelingen af kommunernes besvarelser kan ses af figur 4.

Figur 4 - Fordeling af besvarelser på spørgsmålet om, hvor stor en procentdel af kommunerens § 3-registreringer, der er gennemgået for at konstatere mulige overtrædelser.

Som det ses af figur 4, har 36 ud af de 81 besvarende kommuner set på mellem 0 og 9% af deres § 3-registreringer for at konstatere eventuelle overtrædelser. Det svarer til ca. 44% af de besvarende kommuner.

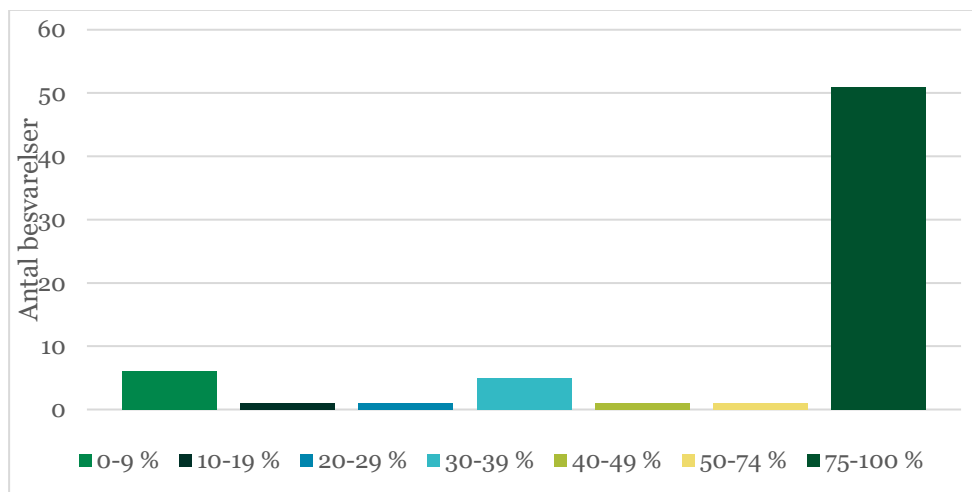
En tredjedel af kommunerne svarer samlet, at de har gennemgået 30-100% af deres registreringer for uoverensstemmelser, hvilket vurderes at leve op til aftalen om en løbende vedligeholdelse. Samlet svarer 54 af kommunerne (resterende to-tredjedele) at de har gennemgået mellem 0 og 29% af registreringerne for uoverensstemmelser ved udgangen af 2018. Disse kommunernes indsats vurderes således ikke at være tilstrækkelig ift. aftalens krav om en løbende gennemgang og disse er generelt bagude med vedligeholdelsen. 36 ud af de 81 kommuner (44%) svarer, at de har set på mellem 0 og 9% af deres § 3-registreringer for at konstatere eventuelle overtrædelser.

Ny/Overset natur

Opfølgning på ny/overset natur fra § 3-opdateringsprojektet

Ved Naturstyrelsens opdateringsprojekt blev der fundet ca. 27.500 ha potentielt ny/overset § 3-natur. Efter opdateringsprojektet fik kommunerne overdraget oplysningerne om den potentielt nye/oversete natur til evt. videre behandling. I GIS-analysen slås det fast, at ca. 82% af den potentielt nye/oversete § 3-natur fra opdateringsprojektet stadig er indeholdt i den nuværende § 3-registrering, mens ca. 9,5 % af arealerne er delvist indeholdt og de resterende ca. 8% ikke er indeholdt.

I spørgeskemaundersøgelsen bliver kommunerne bedt om at svare på, hvor stor en del af de potentielt nye/oversete § 3-arealer, som kommunerne fik overdraget, der er blevet fulgt op på. Fordelingen af kommunernes besvarelser kan ses af figur 5 herunder.

Figur 5 - Fordeling af besvarelser på spørgsmålet om hvor stor en procentdel af de potentielle nye/ oversete arealer fra opdateringsprojektet, der er fulgt op på.

De fleste kommuner svarer, at de har fulgt op på langt størstedelen af den potentielle nye/oversete natur. 51 af kommunerne (62%) svarer således, at der er fulgt op på mellem 75 og 100% af potentielle nye/oversete natur. Da kommunerne ikke nødvendigvis behøvede at følge op på potentiel nye/overset natur fra opdateringsprojektet, men blot kunne lægge projektets registreringer til grund, ses det ikke som problematisk, at visse kommuner svarer, at de kun har gennemgået en mindre procentdel.

Besvarelserne af spørgsmålet understøttes af afsnittet ovenfor, der beskriver hvorledes, 82% af den muligt nye/oversete natur fra opdateringsprojektet er indeholdt i den gældende § 3-registrering. Grunden til, at ikke al del nye/oversete natur er en del af den gældende § 3-registrering vil formentlig skyldes, at kommunerne ved behandling af arealerne har konstateret, at ikke al den potentielle nye/oversete natur kunne kategoriseres som § 3.

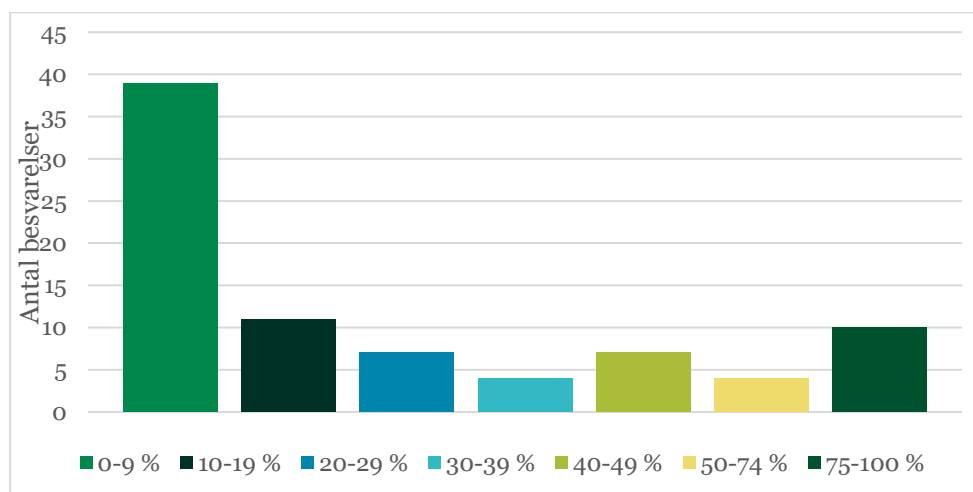
På ca. 36% af arealet med ny/overset natur er der registreret en feltbesigtigelse efter 1.1.2015. Det betyder formentligt, at det efter opdateringsprojektet har været nødvendigt med en ny besigtigelse, som dog ikke nødvendigvis relaterer sig til opdateringsprojektet. GIS-analysen konstaterer endvidere, at der på ca. 21% af arealet med den nye/oversete natur har været foretaget en ændring i afgrænsningerne. Det er formentlig feltbesigtigelserne, der har klarlagt behovet for at afregistrere eller justere en del af den potentielt nye natur man opdagede i forbindelse med opdateringsprojektet og i alt ændre på ca. 21% det areal, som i forbindelse med opdateringsprojektet blev kategoriseret som ny/overset § 3-natur.

Eftersøgning af ny/overset natur under den 10-årige vedligeholdelse

Det forudsættes efter aftalen, at der udføres en løbende eftersøgning og registrering af ny og overset § 3-natur, svarende til at kommunen hvert år gennemgår ca. 10% af deres areal. Dette svarer til at kommunerne ved udgangen af 2018 bør have gennemgået ca. 40% af deres samlede areal for ny og overset § 3-

natur. Da mindre udsving mellem årene naturligt vil forekomme kan en gennemgang på minimum 30% af kommunens areal dog accepteres.

I spørgeskemaundersøgelsen er spurgt om, hvor stor en del af kommunens samlede areal, der var blevet gennemgået med henblik på at konstatere yderligere nyopstået natur i perioden fra 1.1.2015 til 31.12.2018. Fordelingen af kommunernes svar ses af figur 6 nedenfor.

Figur 6 - Fordeling af kommunerens svar i intervaller, på spørgsmålet om hvor stor en procentdel af kommunens samlede areal, der er blevet gennemgået for at konstatere ny/overset natur.

De 25 af kommunerne (ca. 30%) svarer samlet, at de har gennemgået 30-100% af deres registreringer for uoverensstemmelser, hvilket vurderes at leve op til aftalen om en løbende eftersøgning. Samlet svarer 57 af kommunerne (70%) at de har gennemgået mellem 0 og 29% af kommunens areal for ny § 3-natur ved udgangen af 2018. Disse kommuner vurderes således ikke at være tilstrækkelig ift. aftalen om en løbende eftersøgning af ny natur og disse kommuner er generelt bagude med eftersøgningen af ny § 3-natur. Næsten halvdelen af kommunerne (48%) besvarer, at de har gennemgået mellem 0-9 % af kommunens samlede areal med henblik på at kortlægge ny § 3-natur.

Fejlregistrering

I Naturstyrelsens opdateringsprojekt blev der konstateret 4.873 ha. potentielle fejlregistreringer. I DCE's GIS-analyse blev det konstateret, at ca. 61% af dette areal var helt indeholdt i den aktuelle § 3-registrering, mens ca. 31% af arealet af fejlregistreringerne lå uden for den gældende § 3-registrering. Det efterlader ca. 8 % som delvist overlapper med § 3-registreringen. Resultaterne viser, at kommunerne i de fleste tilfælde har fulgt op på de arealer som Naturstyrelsen anførte som fejlregistreringer og i mange tilfælde vurderet, at disse skulle fastholdes som § 3-registrerede.

GIS-analysen viser i tillæg hertil, at kommunerne har foretaget en feltbesigtigelse på ca. 29 % af de potentielle fejlregistreringer i perioden fra 2015 til 2018. Disse feltregistreringer knytter sig ikke nødvendigvis til Naturstyrelsens opdateringsprojekt, men kan også være udført som led i anden sagsbehandling.

Udfordringer hos kommunerne

I forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen blev kommunerne spurgt om hvilke eventuelle udfordringer - f.eks. tekniske, faglige, ressourcemæssige eller i forhold til forståelse af opgavens indhold - der pt. eksisterer ift. den 10-årige vedligeholdelse.

Spørgsmålet er kvalitativt og der har ikke været nogle forudbestemte svarmuligheder. Kommunerne har derfor frit kunne definere deres svar. En stor del af kommunerne fremhæver mere end en udfordring med arbejdet med den 10-årige vedligeholdelse, hvorfor antallet af besvarelser ikke summerer op til 82.

Samtlige svar er blevet gennemgået, og der er ud fra bredden af besvarelserne blevet defineret nogle kategorier, inden for hvilke kommunernes svar er blevet placeret. Kommunernes svar relaterer sig både til den løbende vedligeholdelse af § 3-registreringen og opfølgning på resultaterne fra daværende Naturstyrelses opdateringsprojekt. Svarene er blevet inddelt som ses i nedenstående tabel:

Spørgsmål 6	
Kategorier af udfordringer	Antal svar
Ingen	12
Ressourcer	35
Regelgrundlag/vejledning	12
Manglende viden	2
Teknik	27
Andet	9
Viden til besvarelse af de konkrete spørgsmål	8

Ud fra tabellen kan de to hyppigste udfordringer, som kommunerne fremhæver, er ressourcer og teknik.

I forhold til ressourcespørgsmålet anfører flere kommuner, at manglen på ressourcer er betydende for deres evne til at løse flere elementer og opgaver. Det drejer sig både om opgaver, som er en direkte konsekvens af Naturstyrelsens opdateringsprojekt - f.eks. opfølgning på de konstaterede uoverensstemmelser og ny/overset natur. Derudover drejer det sig om, at nogle kommuner vurderer sig ude af stand til at kunne nå den fulde ajourføring § 3-registreringen inden for en 10-årig periode. Der er intet tydeligt mønster i hvilke kommuner, der fremhæver ressourcemangelen som en udfordring. Hele landet er repræsenteret.

Den næst hyppigste udfordring som kommunerne fremhæver, er teknikken. Kommunerne anfører, at der mangler et værktøj, hvor det kan registreres, hvornår et areal er blevet vurderet, enten pr. orthofoto eller via feltundersøgelse, men hvor vurderingen ikke har medført en ændring af § 3-registreringen.

Det skal derudover fremhæves, at der er ca. 15 % af kommuner, der anfører, at der ingen udfordringer med opgaven er. Der er ingen tydelig sammenhæng mellem hvilke kommuner, der ikke oplever udfordringer. Både Fyn, Sjælland og Jylland er repræsenteret her, om end der er flest østdanske kommuner, der ikke oplever udfordringer med opgaven. Samme mængde kommuner efterlyser både en præcisering af regelgrundlaget samt vejledning i fremskaffelse og behandling af data til afrapporteringen til Miljøstyrelsen.

Kategorien ”andet” dækker i hovedtræk over kommentarer knyttet til besvarelsen af de andre spørgsmål.

Evaluering af nuværende Naturstyrelses indsats

Naturstyrelsen har fået tilsendt samme spørgeskemaundersøgelse, som blev fremsendt til kommunerne og er blevet bedt om at beskrive deres indsats ift. det 10-årige vedligehold. I følgende afsnit gengives og evalueres Naturstyrelsens svar.

I forbindelse med driftsplanlægningen, som kører i en 6-årig revisionscyklus, opdaterer NST arealernes anvendelseskoder i NST's kortgrundlag (p.t. i systemet Proteus).

For hver § 3-naturtype bruges en specifik anvendelseskode, der afspejler naturtypen (hede, eng, mose, vandløb, sø, overdrev). Denne opdatering inkluderer: opdatering af naturtypens afgrænsning (inden for litra), opdatering af naturtype, registrering af ny § 3 natur samt fremtidig § 3-natur som der arbejdes på at udvikle.

NST's lokalerheder sender opdateringer løbende til kommunerne, som står for opdatering af § 3-registreringen i Danmarks Arealinformation. Denne information opdateres ikke i Danmarks Arealinformation automatisk eller årligt, da NST ikke har adgang til at redigere § 3-registreringen i Danmarks Arealinformation.

Naturstyrelsen svarer, at de i perioden 1.1 2015 til 31.12 2018 har opdateret 6 ud af 18 enheders driftsplaner. Dvs. at disse 6 planer er endelig godkendte. Dertil har endnu en enheds driftsplan været i høring i perioden. Selvom denne plan ikke er endelig godkendt forventes vedligeholdet af § 3-registreringerne på områderne, at være så godt som endeligt gennemført.

Naturstyrelsens besvarelse kan ikke præcist oversættes til, hvor stor en andel af § 3-registreringerne på NST's arealer, der er blevet vedligeholdt eller hvor stor en andel af NST's arealer, der er blevet gennemgået for ny § 3-natur. Anvendes den betragtning, at enhederne forvalter lige store arealer, og at disse har lige mange § 3-områder, svarer det til, at NST har vedligeholdt 33% af deres § 3-registreringer samt gennemgået 33% af NST's areal for ny § 3-natur. Medtages den syvende enheds driftsplaner, som ikke er endelig godkendt, svarer det til at NST har vedligeholdt 39% af deres § 3-registreringer samt gennemgået 39% af NST's areal for ny § 3-natur.

Som nærmere beskrevet under afsnit om evalueringen af kommunernes indsats, så vil der naturligt forekommer mindre udsving i indsatsen mellem årene, hvorfor en

vedligeholdelse af minimum 30% af § 3-området kan accepteres. Det samme gør sig gældende for gennemgangen for ny eller oversat § 3-natur.

Ift. eventuelle udfordringer ved opgaverne med det 10-årige vedligehold har Naturstyrelsen anført, at der har været væsentlige forskelle i kommunernes behandling af NST's fremsendte opdateringer af § 3-registreringen. Nogle kommuner og NST-lokalenheder har haft en god og konstruktiv dialog, mens andre kommuner har afvist at opdatere information om § 3-natur i DAI.

Naturstyrelsen foreslår, at denne udfordring håndteres ved at NST får administratorrettigheder i DAI og derved selv kan opdatere § 3-arealerne.

Ligeledes svarer NST, at de har konstateret at visse af de kortlagte § 3-arealer i DAI ikke er i overensstemmelse med § 3-kortlægning i NST's system Proteus. Dvs. at kommunerne i visse tilfælde foretager ændringer i § 3-registreringen på NST's arealer uden at informere NST.

Opfølgningsinitiativer

I spørgeskemaundersøgelsen fremhæver kommunerne næst hyppigst teknikken som værende en udfordring ved opgaven (efter mangel på ressourcer).

Kommunerne anfører, at der mangler et værktøj, hvor det kan registreres, hvornår et areal er blevet vurderet, enten pr. orthofoto eller via feltundersøgelse, men hvor vurderingen ikke har medført en ændring af § 3-registreringen.

Siden spørgeskemaundersøgelsen er der i september 2019 blevet tilføjet to kolonner, i § 3-registreringen i Danmarks Arealinformation. Disse kolonner kan anvendes til at angive status for det 10-årige vedligehold ved det enkelte areal. Til anvendelsen af kolonnerne har Miljøstyrelsen og kommunerepræsentanter endvidere udgivet en vejledning på Danmarks Miljøportal. Miljøstyrelsen og kommunerne vil hertil være i løbende dialog om muligheder for at tilføje yderligere funktionalitet i Danmarks Arealeditering, som kan understøtte kommunernes opgave med vedligeholdet.

Ca. 15 % af kommunerne har anført et ønske om præciseringer af regelgrundlaget i en bekendtgørelse samt vejledning i fremskaffelse og behandling af data til afreporteringen til Miljøstyrelsen.

Det forventes, at aftalens præciseringer ift. kommunernes forpligtelser under det 10-årige vedligehold, vil blive tilføjet naturtypebekendtgørelsen ved en kommende revision af denne.

I december 2019 har Miljøstyrelsen offentliggjort en revideret udgave af § 3-administrationsvejledningen, hvori kravene under det 10-årige vedligehold er præciseret. I vejledningen til anvendelsen af de to kolonner i § 3-registreringen beskrives det endvidere, hvorledes kolonnerne kan anvendes til at fremskaffe data til indberetning af status til Miljøstyrelsen.

På Miljøstyrelsens hjemmeside vil status for de årlige indberetninger blive formidlet på et kort over landets kommuner, således at hver kommunes status på opgaven synliggøres.

Der vurderes, at være behov for øget vejledning til kommunerne og NST ift. procedurer og arbejdsdeling omkring vedligeholdet på de statslige arealer som NST forvalter. Herunder skal ansvarsfordeling og behovet for dialog mellem den enkelte kommune og NST-enhed beskrives yderligere.

For at øge ejerskab og fokus på efterlevelse af aftalen hos kommunerne, vil KL, årligt tage det 10-årige vedligehold tages op med kommunerne på et KL netværksmøde. På netværksmødet kan MST efter behov deltage for at bidrage til at belyse kravene til kommunernes opgave med det 10-årige vedligehold. Dertil kan ansvarsfordeling og procedure ift. opdatering på NST's arealer adresseres. Endvidere kan der diskuteres gode løsninger til at gennemføre vedligeholdet.

Disse tiltag vil samlet øge kommunernes og NST's kendskab til krav og procedurer ift. det 10-årige vedligehold samt medføre et øget ejerskab til opgaven.